

Mednarodni pravilnik za preizkušnje psov ovčarjev

- Zbiralni način –

Samo za borderske ovčarje in avstralske kelpije

Junij 2008

Uvod

Preizkušnjo opravljamo, če želimo preveriti sposobnost psa za pravilno delo z ovcami v različnih okoliščinah, s katerimi se srečujemo pri vsakdanjem delu. Različni preizkusi, kot so: zbiranje, zganjanje, striženje, osamitev, spravljanje v ogrado, nalaganje v prikolico, uporaba strižnega lijaka in podobne naloge mora marsikateri pes ovčar opravljati vsak dan. Med namene preizkušenj psov ovčarjev sodijo predvsem osveščanje o dobrem ravnanju z ovcami (brez pretiranega stresa zanje), dobrem ravnanju s psom ovčarjem, njegovi koristnosti in športni dejavnosti ter zavarovanju in izbiri najboljših delovnih linij. Pravilnik velja za **»zbiralni način«**.

Zaradi težavnosti izbire »idealnega terena« in »idealnih ovc« so dovoljena določena odstopanja pri uporabljenih razdaljah in številu ovc v treh razredih, 1., 2. in 3.

Tekmujejo lahko samo tisti psi, ki so opravili delovni preizkus na paši FCI (zbiralni način).

Mednarodne preizkušnje morajo potekati v skladu s tem pravilnikom.

Oglaševati jih je potrebno kot: CACIT mednarodna pašna preizkušnja – FCI. V katalogu mora biti logotip FCI z napisom: **“Fédération Cynologique Internationale (FCI)”**.

1. Organizacijski odbor preizkušnje

Za delo organizacijskega odbora vsake lokalne, državne ali mednarodne preizkušnje odgovarja državna skupina za delo ovčarskih psov, ki mora biti članica državne kinološke zveze, ki jo prizna FCI, ali imeti z njo ustrezen dogovor.

Organizacijski odbor določi število prijav v vsak razred, prijavnino in vse nagrade.

Preizkušnje psov ovčarjev morajo biti organizirane na ravnem in ograjenem terenu (lahko je ograjen naravno, z ograjo ali mrežo), ki nudi največjo možno zaščito ljudi, ovc in psov.

Organizacijski odbor sestavljajo člani, zadolženi za:

- pridobitev vseh pomočnikov, ki jih potrebujejo;
- pošiljanje programa vsem tekmovalcem in sodnikom v najkrajšem času;
- pripravo sodniškega poročila in zagotovitev sodnikovih pomočnikov (asistentov);
- postavitve tekmovalne proge in nadzor preizkušnje;
- nadzor nad zdravjem ovc in psov;
- nadzor usposobljenosti vodnikov in psov za tekmovanje v prijavljenem razredu;
- zadrževanje psov izven tekmovalnega območja pred in po opravljenih nalogah;
- izročitev pravilno izpolnjenega in podpisanega ocenjevalnega lista vsakemu tekmovalcu.

Vsaka članica je odgovorna za izbor ekipe (vodnika in psa) za katerokoli lokalno, državno ali mednarodno preizkušnjo.

Organizacijski odbor vodi vodja prireditve, odgovoren za vse naloge, povezane s preizkušnjo; prisoten mora biti ves čas preizkušnje ali tekmovanja.

2. OVCE

Na tekmovalni progi (postavitvi) naj bo v vseh razredih 5 ovc, izbranih tako, da bodo vsi tekmovalci opravljali preizkušnjo z ovcami enake kakovosti. Če je mogoče, naj bodo ovce iz iste črede in podobnega tipa.

Ovce naj bodo dovolj uporniške in zdrave. Jagnjeta je potrebno odstaviti.

Organizacijski odbor mora poskrbeti za zadostno število ovc, tako da nobena skupina ne bo pod stresom in da se je ne bo uporabljalo več kot dvakrat v enem dnevu za 3. razred, trikrat za 2. razred in štirikrat za 1. razred. Ovce je potrebno mirno privedi na prizorišče, na enak način za vsakega tekmovalca, pomočniki naj se do vsakega tekmovalca vedejo enako, dokler pes ne dvigne ovc in ne začne s privedbo. Zadržane ovce naj bodo umirjene in kar se da blizu svojega mesta.

3. PSI

Preizkušnje psov ovčarjev na zbiralni način so namenjene

borderskim ovčarjem in avstralskim kelpijem.

Psi morajo biti vpisani v rodovno knjigo, ki jo prizna FCI. Vse rezultate je potrebno vpisati v delovno knjižico psa ali drug ustrezen dokument. Istovetnost psa moramo preveriti s kontrolo tetovaže ali mikročipa.

Psov, ki niso v dobri kondiciji, na primer psic tik pred kotitvijo, doječih psic, poškodovanih in nalezljivo bolnih psov, ni dovoljeno pripeljati na prizorišče preizkušnje.

Tekmovalci z gonečimi psicami morajo pred začetkom preizkušnje opozoriti organizatorja in psic ne smejo pripeljati na prizorišče, dokler jih pooblaščen osebna ne pokliče. Noben tekmovalni pes na sebi ne sme imeti ničesar, kar bi lahko kakorkoli vplivalo na rezultat preizkušnje.

4. TEKMOVALCI

Vsak lastnik oziroma vodnik lahko dela z več psi v 1., 2. ali 3. razredu. Vsak tekmovalec mora biti pripravljen, ko ga na tekmovališče pokliče vodja prireditve. Kdor se na njegov poziv ne odzove, se izloči (diskvalificira) in nima pravice tekmovali v zamujenem teku.

Tekmovalci se morajo zavedati, da se kljub natančnemu urniku njihov nastop lahko časovno zamakne zaradi tekmovalcev, odsotnih iz nepredvidenih razlogov.

Takoj ko tekmovalec začne opravljati preizkušnjo, njegovo delo začnejo ocenjevati in nadzirati sodniki, ki od njega pričakujejo poznavanje tekmovalne proge in strogo upoštevanje njene postavitve. Pred začetkom preizkušnje mora vodja prireditve zbrati vse tekmovalce in jim razložiti vse podrobnosti, povezane s tekmovanjem. Takrat morajo tekmovalci zastaviti morebitna vprašanja in zahtevati pojasnila.

Tekmovalci med delom ne morejo dobiti nobenega nasveta ali pomoči od nikogar. Tekmovalec, ki prejme pomoč v kakršnikoli obliki, se izloči (diskvalificira).

Vsakega sodelujočega, ki ne upošteva pravil ali po oceni organizacijskega odbora ali sodnikov s svojim neprimernim vedenjem škoduje organizaciji prireditve, je potrebno kaznovati z ukrepi ali disciplinskimi kaznimi, kot so:

- a) diskvalifikacija na dan tekmovanja;
- b) odvzem vseh nagrad, ki jih je pridobil na dan preizkušnje;

- c) prepoved opravljanja preizkušenj ovčarskih psov v državi organizatorja za obdobje, ki ga določi organizacijski odbor;
- d) druge oblike kazni, ki se organizacijskemu odboru zdijo primerne.

Vodniki si lahko pred začetkom preizkušnje ogledajo progo brez svojih psov.

Sodelujoči morajo imeti svoje pse ves čas pod nadzorom. Vsakega vodnika in/ali njegovega psa, ki motita drugega psa ali vodnika pri delu, je potrebno takoj odstraniti in izločiti (diskvalificirati).

Prizadetemu tekmovalcu sodnik omogoči ponovni nastop. Izključno sodnik odloči, ali bo tekmovalec ponovno opravljal vse ali samo določene vaje. V slednjem primeru veljajo točke, ki jih je že dosegel v prejšnjem poizkusu. Izločeni (diskvalificirani) tekmovalci izgubijo vse točke. Tekmovalec, ki izgubi eno ali več ovc, se izloči (diskvalificira).

Ob prijavi je potrebno navesti ime lastnika ali lastnikov psa, s psom pa lahko razen lastnika tekmuje vodnik, ki mora biti član od FCI priznane organizacije. Lastnik psa mora na prijavnici navesti vodnikovo ime in naslov.

5. UVRSTITVE

Za napredovanje v višji razred je potrebno doseči

najmanj 70% kvalifikacijskih točk.

Pes, ki prvič doseže najmanj 70% točk, lahko napreduje v višji razred.

Pes, ki trikrat doseže najmanj 70% točk, mora napredovati v višji razred.

Nazadovanje v nižji razred ni dovoljeno.

Ocenjevalni listi, ki jih prejmejo tekmovalci, morajo biti pravilno izpolnjeni, na njih morajo biti podpisi sodnikov in naslednji podatki:

Odlično (odl., Exc) za doseženih 80% točk ali več

Prav dobro (pd, VG) za doseženih od vključno 70% do manj kot 80% točk

Dobro (D, G) za doseženih od vključno 60% do manj kot 70% točk

Neuvrščen za doseženih manj kot 60% točk

6. PRITOŽBE

Vsaka odločitev sodnika glede odlik psa, uvrstitve in točkovanja, je dokončna in se nanjo ni mogoče pritožiti, razen če je sodnik kršil uradna in veljavna pravila.

Tovrstne pritožbe in tiste, povezane z izvedbo preizkušnje, je potrebno v pisni obliki takoj izročiti organizacijskemu odboru in priložiti varščino v znesku 50 €. Če se izkaže, da pritožba ni upravičena, organizator prireditve obdrži varščino. Pritožniku, ki se je utemeljeno pritožil, se varščina vrne.

Sodniki obravnavajo pritožbo z organizacijskim odborom in jo rešijo, če je to mogoče. Odločitev večine je dokončna in obvezujoča.

7. IZLOČITEV (DISKVALIFIKACIJA)

Od vodnika, ki se ne obnaša športno do ovc ali psa, zahtevamo, naj pred diskvalifikacijo odstopi.

Vodnik, ki svojega psa nima pod popolnim nadzorom ali pa pes po nepotrebem grabi ovce, bo takoj izločen (diskvalificiran).

Sodnik presodi, če je v konkretnih razmerah potreben rahel ugriz. Sodnik lahko odobri upravičen prijem v samoobrambi, če neubogljiva ovca poskuša večkrat napasti psa. Tekmovalec lahko v tem primeru nadaljuje preizkušnjo, če prijem ni bil grob ugriz, po katerem je potrebno psa nemudoma izločiti (diskvalificirati).

Tekmovalec, ki je pod vidnim učinkom alkohola ali mamil, se izloči (diskvalificira).

Če se izkaže, da z ovcami ni mogoče delati, se lahko sodnik in vodja prireditve odločita za ponovitev teka.

8. PONOVNI TEK

Sodniki lahko kadarkoli naročijo vodji prireditve, naj ustavi tekmujočega psa in zahteva delno ali celotno ponovitev vaj, če se jim to zdi upravičeno. Odločitev je popolnoma v rokah sodnika. Pri delnem ponavljanju se štejejo točke ostalih vaj, ki jih je tekmovalec dosegel pri prejšnji izvedbi.

9. IZENAČENOST

Če sta dva tekmovalca ali če je več tekmovalcev doseglo enako število točk, naj sodniki uporabijo naslednje kriterije:

1. število točk pri vajah prehitevanja, dviga in privedbe;
2. dodajo lahko zganjanje in odganjanje ali
3. zahtevajo ponovitev kateregakoli dela proge.

10. SODNIKI

Organizacijski odbor povabi izkušene in ugledne sodnike, ki jih prizna njihova državna kinološka organizacija.

Sodnikom je treba na zahtevo priskrbeti sekretarja in merilca časa, s katerima razpolagajo v času preizkušnje.

11. SPLOŠNE LASTNOSTI TEKMOVALNE PROGE

V nadaljevanju so določene lastnosti proge, razmerja kontrolnih točk in časovne omejitve. Organizacijski odbor odgovarja za postavitev proge v skladu s temi predpisi.

- a) razdalja med vrati je 7 m;
- b) premer kroga za striženje je 35 m;
- c) vrv pri ogradi je dolga 1,50 m;
- d) dimenzije ograde so 2,5 m x 2,5 m, vrata so široka 2 m.

PREHITEVANJE (ZBIRANJE) 20 točk

Vodnik in pes stojita na začetnih mestih. Pri prehitevanju lahko vodnik psa usmeri v katerokoli smer. Dobro prehitevanje naj bo v hruškasti obliki, ne preveč naravnost in ne preveč široko, brez ustavljanja in povelj. Oboje lahko sodnik kaznuje. Kratkega povelja za upočasnitev ali ustavljanje na koncu prehitevanja se ne kaznuje. Če pes prekorači progo, mu sodnik lahko odbije najmanj 10 in največ 19 točk.

Prehitevanje je končano, ko pes doseže ravnotežno točko za zganjanje ovc, kar pomeni, da se mora pes ustaviti na ravnotežni točki, s katere lahko v ravni črti prižene ovce, ki so se premaknile z mesta, do prve ovire.

DVIG 10 točk

Na koncu prehitevanja mora biti pristop psa gladek, previden in miren, ne glede na to, ali se je ustavil ali zgolj upočasnil. Ne sme hiteti in plašiti ovc ali počivati in čakati na niz ukazov. Ne sme neupravičeno motiti ovc.

PRIVEDBA 20 točk

Pes mora ovce privedi v mirnem koraku in v ravni črti od točke dviga do vodnika, pri čemer mora prečkati posebna »vrata za privedbo«. Pes ne sme hiteti ali se postavljati bočno glede na ovce, pri čemer se žagasto giblje. Če zgreši vrata, mu sodnik odšteje najmanj pol točke za vsako ovco, vendar sodniki upoštevajo vse pomembne okoliščine. Pes mora privedi ovce za vodnika (ki stoji na svojem mestu), v njegovo neposredno bližino.

VODENJE 30 točk

»Vodenje« se dogaja v trikotni smeri (razen v 1. razredu) in lahko poteka od leve proti desni ali od desne proti levi, kar je odvisno od odločitve organizacijskega odbora. Prvi del trikotnika se začne, ko so ovce za vodnikom. V ravni črti morajo najprej prečkati prvi niz vrat. Ko vse ovce prečkajo vrata, jih je potrebno takoj obrniti v ravni črti čez progo proti drugemu nizu vrat. Ko prečkajo druga vrata, jih je potrebno obrniti kar se da lepo v ravni črti proti krogu za striženje. Ovce se morajo gibati umirjeno, preveliko pospeševanje in ustavljanje nista zaželena in se kaznujeta.

Tako pri vodenju kot pri privedbi so vrata vodilo za poravnavo ovc. Sodniki upoštevajo dobro vodenje psa v težavnih razmerah.

ZGANJANJE (1. razred)

Zganja se v vrstnem redu vodnik, ovce in pes. Zganjanje je zelo pomembno za razvoj dobre uravnoveženosti mladega psa in je resnično upoštevanja vreden praktični del pastirskih opravil. V 1. razredu pes najprej odžene ovce 40 metrov daleč, jih nato privede za vodnika, ta pa jih nato žene po progi, pri čemer hodi pred njimi, pes pa njihovo gibanje uravnoteži za njimi. Najmanjša razdalja, ki jo morajo prehoditi, je 150 metrov. Premikajo se proti 3 vratom, ki jih morajo prečkati v smeri, ki jo določi organizacijski odbor.

Ovce se morajo gibati umirjeno, preveliko pospeševanje in ustavljanje nista zaželena in se kaznujeta. Zganjanje se konča s približevanjem prostoru za striženje.

STRIŽENJE (1. razred)

Prostor za striženje mora imeti obliko lijaka (cevi), v njem mora biti dovolj prostora za manevriranje ovc in psa. Če so ovce v prostoru, se vodnik lahko odloči, ali bo zaprl vrata ali ne. Če jih zapre, mu sodnik odšteje eno točko. Če zapre dvoje vrat, mu sodnik odšteje dve točki. Ko so ovce v prostoru, jih sme vodnik premikati po ozkem prehodu z rokami ali pastirsko palico. Vse ovce morajo iti skozi lijak. Vaja je končana, ko se vse ovce zberejo zunaj lijaka in vodnik zapre izhodna vrata ter odpre prej omenjenih dvoje vrat, če se je odločil, da jih bo med vajo zaprl.

STRIŽENJE (2. razred)   10 točk

Prostor za striženje ima obliko obroča, ki ima v premeru približno 35 metrov, dve neoznačeni ovci morata biti ostriženi ločeno od preostale črede. Idealno »striženje« je takrat, ko se pes na vodnikovo povelje slednjemu približa, razdeli ovce in odžene dve neoznačeni ovci od preostale črede. »Striženje« je končano, ko ima pes ovce pod nadzorom. Po zaključenem »striženju« mora vodnik na pravilen način zbrati ovce v krogu. Vodnik ne sme nadaljevati poti proti ogradi, dokler sodnik ne odloči, da je bila vaja striženja ustrezno opravljena.

OGRADA (vsi razredi)   10 točk

Ograda mora biti dovolj velika za čredo ovac. Vrata mora biti široka vsaj 2 m, nanje mora biti privezana vrv dolžine 1,5 m. Po striženju se mora vodnik premakniti do ograde, pes mora medtem zadrževati ovce v strižnem krogu in jih nato privedi do ograde.

Vodnik stoji pri vratih in v rokah drži vrv, dokler niso vse ovce v ogradi, vrata pa zaprta. Po spuščanju ovc mora vodnik z vrvjo zapreti vrata, sicer ga sodnik kaznuje.

OSAMITEV (3. razred)   10 točk

Osamitev ni obvezna vaja. Pri tej vaji se mora vodnik premakniti v strižni krog, pes pa mora privedi ovce iz ograde v krog.

Eno ali dve ovci je treba ostrižiti znotraj kroga, pes pa ju mora izolirati od preostale črede (v krogu ali izven kroga), odvisno od sodnikove odločitve. Ko vodnik pripravi ovce za striženje, mora delo opraviti pes in ne vodnik (podobno kot pri vaji striženja).

Striženje ene ovce je končano, ko pes vstopi in ima ovco pod nadzorom. Pri odganjanju vodnik ne sme pomagati psu. Tudi pri tej vaji, kot pri striženju, lahko sodnik presodi, da zaradi obnašanja ali značaja ovce psu ni bilo omogočeno pošteno opravljanje vaje, zato vodniku naroči, naj znova zbere ovce ter ostriže in osami drugo ovco.

NALAGANJE NA PRIKOLICO (2. in 3. razred)

10 točk

Nalaganje na prikolico lahko izvedemo **namesto** zganjanja v ogrado. Prikolica je odprta in zavarovana na obeh straneh klančine. Vodnik se premakne proti prikolici, se postavi na levo ali desno stran klančine, medtem ko pes zadržuje ovce v krogu. Pes mora mirno in naravnost privedi ovce iz kroga do klančine. Vodniki, ki tekmujejo v 3. razredu, se ovc ne smejo dotakniti.

MALTEŠKI KRIŽ (3. razred)

10 točk

Malteški križ ni obvezna vaja, treba pa jo je izvesti po vodenju.

POMEMBNO: če dodate enovajo, se številko možnih točk poveča na 110.

3. RAZRED

Tekmuje se s 5 ovcami, dve sta označeni.

ZBIRANJE (PREHITEVANJE): Na razdalji približno 350 m (odvisno od terena)

Pri prehitevanju lahko vodnik usmeri psa v katerokoli smer. Pes mora ovce privedi naravnost od mesta dviga do vodnika, pri čemer jih mora gnati skozi 7 m široka vrata, ki so od vodnika oddaljena 150 m. Privedbe skozi vrata ni dovoljeno ponavljati. Vodnik mora ostati na svojem mestu od začetka prehitevanja. Vaja se konča tako, da pes privede ovce za vodnika in se začne vaja vodenja.

VODENJE: Vodnik stoji na svojem mestu in usmerja psa, ki vodi ovce najmanj 350 m (odvisno od dolžine prehitevanja) po trikotni progi skozi dvoje vrat, širokih približno 7 m. Privedbe skozi katerakoli vrata NI dovoljeno ponavljati.

Vaja je končana, ko so ovce v krogu za striženje.

Vodnik mora ostati na svojem mestu, dokler niso ovce v krogu za striženje.

Če je proga za vajo zbiranja krajša od 350 m, je treba progo za vodenje po možnosti podaljšati, tako da je skupna dolžina proge za zbiranje in vodenje približno 500 m. Vodi se lahko po levi ali desni strani, o čemer odloča organizacijski odbor pred tekmovanjem.

STRIŽENJE: Dve označeni ovci je treba ostriči v krogu s premerom 35 m. Pes mora označeni ovci nadzorovati v krogu ali izven njega, sicer sodnik vaje ne bo priznal. Dokler vodnik po končanem striženju ne zbere ovc, se ne sme premakniti proti ogradi.

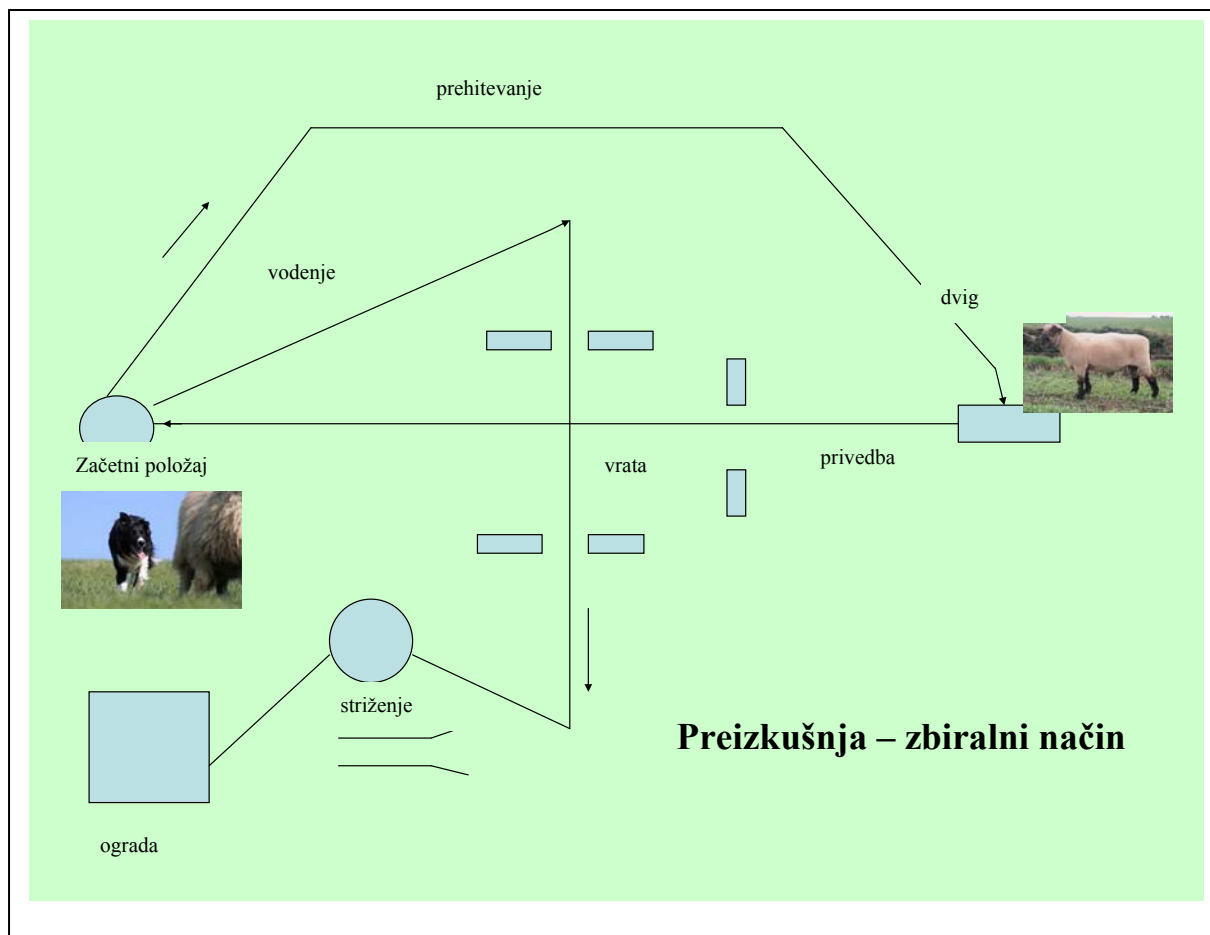
ZGANJANJE V OGRADO: Dimenzije ograde so 2,5 m x 2,5 m, v njej so 2 m široka vrata, na katera je privezana vrv dolžine 1,5 m. Po striženju se mora vodnik premakniti k ogradi, pes pa mora samostojno privedi ovce do ograde. Vodnik ne sme pomagati psu pri vodenju ovc do ograde. Vodnik stoji pri vratih in v rokah drži vrv. Po izpustitvi ovc zapre vrata z vrvjo.

V 2. razredu lahko to vajo nadomestimo z nalaganjem na prikolico.

OSAMITEV: Vodnik se premakne do kroga za striženje, pes pa mora ovce privedi od ograde do kroga. Eno ali dve označeni ovci je treba ostriči v krogu in osamiti (v krogu ali izven kroga), odvisno od sodnikove odločitve. Pri odganjanju vodnik ne sme pomagati psu.

ČASOVNA OMEJITEV: 15 minut. Podaljškovi ni.

1. razred

Število ovc: najmanj 5 do 10 neoznačenih ovc. Razdalja: približno 100 m.
Časovna omejitev: 10 minut. Podaljškov ni.

Največje število točk: 100

Prehitevanje: 20 točk

Dvig: 10 točk

Privedba: 15 točk

Odganjanje: 15 točk

Zganjanje: 15 točk

Strižni lijak: 15 točk

Zganjanje v ogrado: 10 točk

Skupaj: 100 točk

2. razred

Število ovc: 5 (dve sta označeni). Razdalja: najmanj 150 m.
Časovna omejitev: 12 minut. Podaljškov ni.

Največje število točk: 100

Prehitevanje: 20 točk

Dvig: 10 točk

Privedba: 20 točk

Vodenje: 30 točk

Striženje: 10 točk

Zganjanje v ogrado: 10 točk

Skupaj: 100 točk

3. razred

Število ovc: 5 (dve sta označeni). Razdalja: najmanj 300 m (odvisno od terena).
Časovna omejitev: 15 minut. Podaljškov ni.

Največje število točk: 100 ali 110

Prehitevanje: 20 točk

Dvig: 10 točk

Privedba: 20 točk

Vodenje: 30 točk

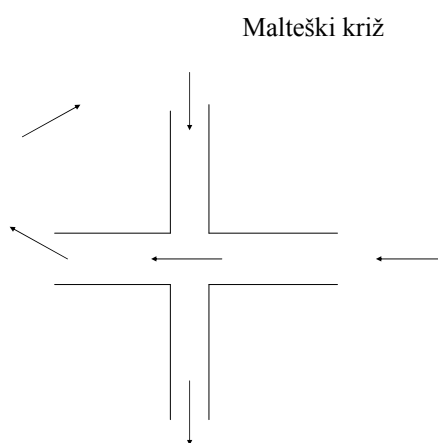
Striženje: 10 točk

Zganjanje v ogrado: 10 točk

Skupaj: 100 točk

Dodatna vaja: osamitev ali malteški križ: vsaka 10 točk

Skupaj: 110 točk

Pristno besedilo je v angleščini.

Psom, ki so že opravljali državne ali mednarodne (ISDS) pašne preizkušnje, namenjamo 5-letno prehodno obdobje, ki se začne 1. junija 2008 in konča 31. decembra 2013. Dosežki na teh preizkušnjah so zadostni pogoj za udeležbo psov na mednarodnih pašnih preizkušnjah FCI (zbiralni način) in na delovnih pašnih preizkušnjah FCI (zbiralni način).

Ta pravilnik je sprejela Skupščina FCI na zasedanju v Berlinu, 31. oktobra 2007. Pravilnik je veljaven od 1. junija 2008.

Besedilo v krepkem in poševnem tisku je odobrila Skupščina FCI, ki je zasedala 1. aprila 2008 v Madridu.